

Zaak C-177/20

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

7 april 2020

Verwijzende rechter:

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Hongarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

6 maart 2020

Verzoekende partij:

„Grossmania” Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.

Verwerende partij:

Vas Megyei Kormányhivatal

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

[OMISSIS]

De Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (bestuurs- en arbeidsrechter te Győr, Hongarije; hierna: „verwijzende rechter”) heeft in een gerechtelijke procedure inzake een geschil over grondtransacties tussen [OMISSIS] „Grossmania” Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft., ([OMISSIS] Lukácsháza [OMISSIS]), verzoekster, en [OMISSIS] Vas Megyei Kormányhivatal (overheidsdienst voor de provincie Vas, [OMISSIS] Szombathely [OMISSIS]), verweerder, de volgende

beschikking gegeven:

De verwijzende rechter [OMISSIS] verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: „VWEU”) om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

Dient artikel 267 VWEU aldus te worden uitgelegd dat wanneer het Hof in een prejudiciële procedure reeds heeft vastgesteld dat een wettelijke bepaling van een

lidstaat in strijd is met het Unierecht, deze bepaling ook in latere administratieve en gerechtelijke procedures van die lidstaat buiten toepassing moet blijven, ook al zijn de aan de latere procedure ten grondslag liggende feiten niet volstrekt identiek aan de feiten van de procedure die aanleiding vormde voor de eerdere prejudiciële procedure?

[OMISSIS] [nationale procesrechtelijke elementen]

M o t i v e r i n g:

1. Feiten

Verzoekster is een handelsvennootschap die is opgericht door burgers van andere lidstaten dan Hongarije.

Verzoekster was houder van de rechten van vruchtgebruik op de volgende onroerende zaken: kadasternummers 0168/2, 0184/24 0224/1, 0134/15 en 0238/2 te Jánosháza en kadasternummers 010/9 en 0241/2 te Duka.

De rechten van vruchtgebruik van verzoekster op vorengenoemde onroerende zaken zijn overeenkomstig § 108, lid 1, van de a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (wet nr. CCXII van 2013 houdende een aantal bepalingen en overgangsmaatregelen betreffende wet nr. CXXII van 2013 inzake de verkoop van landbouw- en bosbouwgrond; hierna: „wet overgangsmaatregelen”) en § 94, lid 5, van de az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (wet nr. CXLI van 1997 betreffende het grondregister; hierna: „wet grondregister”) geschrapt uit het grondregister.

Verzoekster heeft geen rechtsmiddel ingesteld tegen de schrapping van haar rechten van vruchtgebruik.

Het Hof heeft in zijn arrest van 6 maart 2018 in de gevoegde zaken C-52/16 en C-113/16 geoordeeld dat artikel 63 VWEU zich verzet tegen een nationale regeling als aan de orde in de hoofdgedingen, op grond waarvan eerder gevestigde rechten van vruchtgebruik op landbouwgrond waarvan de houders geen naast familielid zijn van de eigenaar van die grond, van rechtswege tenietgaan en als gevolg daarvan uit het grondregister worden geschrapt.

Verzoekster heeft vervolgens een aanvraag tot herregistratie van haar rechten van vruchtgebruik op vorengenoemde onroerende zaken ingediend bij de Vas Megyei Kormányhivatal Celldömölki Járási Hivatala (overheidsdienst voor de provincie Vas, districtskantoor Celldömölk; hierna: „lager administratief orgaan”) **[Or. 2]**

Het lagere administratief orgaan heeft de aanvraag van verzoekster bij besluit van 17 mei 2017 [OMISSIS] afgewezen op grond van § 108, lid 1, van de wet

overgangsmaatregelen en § 37, lid 1, van a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (wet CXXII van 2013 inzake de verkoop van landbouw- en bosbouwgrond; hierna: „wet landbouwgrond”).

Verweerder heeft het besluit van het lagere administratief orgaan [OMISSIS], waartegen verzoekster administratief beroep had ingesteld, bij besluit van 5 augustus 2019 [OMISSIS] bevestigd. In de motivering van zijn besluit heeft verweerder verwezen naar § 108, lid 1, van de wet overgangsmaatregelen en § 94, lid 5, van de wet grondregister. Hij stelde vast dat aan de aanvraag tot herregistratie niet tegemoet kon worden gekomen, aangezien § 108, lid 1, van de wet overgangsmaatregelen en § 37, lid 1, van de wet landbouwgrond nog steeds van kracht waren. Verweerder heeft aangegeven dat het arrest van het Hof in de gevoegde zaken C-52/16 en C-113/16 in een specifieke procedure was geweest en derhalve uitsluitend van toepassing is op de zaken waarop het betreffende verzoek om een prejudiciële beslissing betrekking had. Deze visie wordt ondersteund door § 108, leden 1 tot en met 5, van de wet overgangsmaatregelen. Arrest C-235/17 van het Hof heeft evenmin betrekking op herregistratie van geschrapte rechten van vruchtgebruik maar op financiële compensatie. Verweerder is daarom noch op verzoek noch ambtshalve bevoegd om tot herregistratie van de eerder geschrapte rechten van vruchtgebruik over te gaan.

Verzoekster heeft tegen het besluit van verweerder beroep bij de rechter ingesteld.

Verweerder heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

2. Unierecht

Artikel 63, lid 1, VWEU:

„In het kader van de bepalingen van dit hoofdstuk zijn alle beperkingen van het kapitaalverkeer tussen lidstaten onderling en tussen lidstaten en derde landen verboden.”

Artikel 267 VWEU:

„Het Hof van Justitie van de Europese Unie is bevoegd, bij wijze van prejudiciële beslissing, een uitspraak te doen

- a) over de uitlegging van de Verdragen,
- b) over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen, de organen of de instanties van de Unie.

Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een rechterlijke instantie van een der lidstaten, kan deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, het Hof verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen.

Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, is deze instantie gehouden zich tot het Hof te wenden.

Indien een dergelijke vraag wordt opgeworpen in een bij een nationale rechterlijke instantie aanhangige zaak betreffende een gedetineerde persoon, doet het Hof zo spoedig mogelijk uitspraak.”

Artikel 91[, lid 1,] van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie:

„Het arrest heeft verbindende kracht vanaf de datum van uitspraak.”

3. Nationaal recht

§ 108, lid 1, van de wet overgangsmatregelen:

„Op 30 april 2014 bestaande rechten van vruchtgebruik of van gebruik die voor onbepaalde tijd of voor een bepaalde [Or. 3] tijd die eindigt na 30 april 2014, zijn gevestigd op grond van een overeenkomst tussen personen die geen naaste familieleden zijn, gaan van rechtswege teniet op 1 mei 2014.”

§ 37, lid 1, van de wet landbouwgrond:

„De vestiging bij overeenkomst van een recht van vruchtgebruik of van gebruik is nietig, behalve indien het ten gunste van een naast familielid is gevestigd.”

4. Redenen voor de prejudiciële verwijzing

4.1 Voorgeschiedenis en arresten van het Hof

De Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (bestuurs- en arbeidsrechter te Szombathely) heeft bij het Hof verzoeken om een prejudiciële beslissing ingediend met betrekking tot § 108, lid 1, van de wet overgangsmatregelen en § 94, lid 5, van de wet grondregister.

Het Hof heeft in zijn arrest in de gevoegde zaken C-52/16 en C-113/16 geoordeeld dat artikel 63 VWEU aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling als aan de orde in de hoofdingen, op grond waarvan eerder gevestigde rechten van vruchtgebruik op landbouwgrond waarvan de houders geen naast familielid zijn van de eigenaar van die grond, van rechtswege tenietgaan en als gevolg daarvan uit het grondregister worden geschrapt.

Na het arrest van het Hof hebben Hongaarse rechterlijke instanties overheidsbesluiten houdende schrapping van rechten van vruchtgebruik in

procedures die in afwachting van het arrest van het Hof waren geschorst, vernietigd.

Tegen Hongarije is in verband met de bovengenoemde nationale regeling tevens een inbreukprocedure ingeleid, naar aanleiding waarvan het Hof op 21 mei 2019 arrest C-235/17 heeft gewezen. In dat arrest oordeelt het Hof dat Hongarije niet heeft aangetoond dat de afschaffing door de bestreden regeling van rechten van vruchtgebruik die direct of indirect in handen zijn van onderdanen van andere lidstaten dan Hongarije, de verwezenlijking van door de rechtspraak van het Hof aanvaarde of in artikel 65, lid 1, onder b), VWEU genoemde doelstellingen van algemeen belang beoogt te waarborgen en evenmin dat deze afschaffing geschikt en coherent is, of beperkt tot de maatregelen die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van deze doelstellingen. Voorts is deze afschaffing niet in overeenstemming met artikel 17, lid 1, van het Handvest. Bijgevolg zijn de belemmeringen van het vrije verkeer van kapitaal die het gevolg zijn van de ontneming van goederen die zijn verkregen met kapitaal dat door artikel 63 VWEU wordt beschermd, niet gerechtvaardigd. In deze omstandigheden dient te worden vastgesteld dat Hongarije zijn verplichtingen krachtens artikel 63 VWEU juncto artikel 17 van het Handvest niet is nagekomen door de bestreden regeling vast te stellen en aldus de rechten van vruchtgebruik op landbouwgrond in Hongarije die direct of indirect in handen zijn van onderdanen van andere lidstaten, van rechtswege af te schaffen.

4.2. Thans geldende nationale regeling

Na de twee bovengenoemde arresten van het Hof is § 108, lid 1, van de wet overgangsmaatregelen nog steeds van kracht.

De wetgever heeft aan de bovengenoemde wettelijke regeling twee nieuwe leden toegevoegd. **[Or. 4]**

§ 108, lid 4, van de wet overgangsmaatregelen bepaalt dat wanneer een op grond van lid 1 van deze bepaling tenietgegaan recht krachtens een rechterlijke beslissing hersteld dient te worden, maar dat recht als gevolg van een formeel of inhoudelijk gebrek ook overeenkomstig de ten tijde van de oorspronkelijke registratie geldende regelgeving niet voor registratie in aanmerking kwam, de met het beheer van het register belaste autoriteit het openbaar ministerie in kennis stelt en de procedure schorst tot de afronding van het onderzoek van het openbaar ministerie en de naar aanleiding daarvan aanhangig gemaakte gerechtelijke procedure.

Overeenkomstig § 108, lid 5, van de wet overgangsmaatregelen moet als gebrek in de zin van lid 4 worden beschouwd de omstandigheid dat

- a) de houder van het recht van gebruik een rechtspersoon is,

- b) het recht van vruchtgebruik of van gebruik na 31 december 2001 is geregistreerd in het grondregister ten gunste van een houder die rechtspersoon is of geen onderdaan is van Hongarije,
- c) ten tijde van de indiening van de aanvraag tot registratie van het recht van vruchtgebruik of van gebruik overeenkomstig de destijds geldende wetgeving voor de verwerving van dat recht een door een andere autoriteit afgegeven verklaring of vergunning was vereist en dit document door de aanvrager niet was ingediend.

4.3. Arrest nr. 25 van 21 juli 2015 van de Alkotmánybíróság (grondwettelijk hof, Hongarije) en de gevolgen ervan

De Alkotmánybíróság heeft zich in arrest nr. 25 van 21 juli 2015 gebogen over § 108, lid 1, van de wet overgangsmatregelen. In het dictum van dat arrest heeft de Alkotmánybíróság vastgesteld dat de Hongaarse grondwet was geschonden omdat de wetgever met betrekking tot de rechten van vruchtgebruik en van gebruik die door toepassing van § 108 van de wet overgangsmatregelen teniet waren gegaan, geen uitzonderlijke bepalingen had vastgesteld op grond waarvan een vergoeding kon worden verkregen, die niet had kunnen worden gevorderd in het kader van een afrekening tussen de partijen bij een overeenkomst, zelfs indien die vergoeding betrekking had op een rechtsgeldige overeenkomst. In dat arrest heeft de Alkotmánybíróság de wetgever verzocht om die lacune uiterlijk op 1 december 2015 aan te vullen.

Tot op heden zijn geen stappen ondernomen om een einde te maken aan de door de Alkotmánybíróság als ongrondwettelijk bestempelde situatie, met andere woorden, er zijn geen wettelijke bepalingen vastgesteld op grond waarvan de houders van rechten van vruchtgebruik en van gebruik die teniet waren gegaan voor compensatie in aanmerking komen.

Voor rechtspersonen en natuurlijke personen als verzoekster betekent dit dat de Hongaarse autoriteiten aanvragen tot herregistratie van rechten van vruchtgebruik en van gebruik op grond van § 108, lid 1, van de wet overgangsmatregelen weigeren, terwijl bij gebreke van wettelijke bepalingen die voorzien in financiële compensatie voor de schrapping van rechten van vruchtgebruik en van gebruik geen schadeloosstelling kan worden vastgesteld die het geleden financiële nadeel compenseert.

Het Hof heeft in arrest C-235/17 eveneens geoordeeld dat de ontneming van eigendom door de bestreden regeling niet wordt gerechtvaardigd op grond van een reden van algemeen belang en overigens ook niet vergezeld gaat van een regeling voor de tijdige betaling van een billijke vergoeding. Bijgevolg schendt deze regeling het door artikel 17, lid 1, van het Handvest gewaarborgde eigendomsrecht (punt 129 van het arrest).

4.4. Afwijkende karakter van de feiten

Het afwijkende karakter van de aan het onderhavige geding ten grondslag liggende feiten ten opzichte van de feiten van de destijds voor het Hof aanhangige gevoegde zaken C-52/16 en C-113/16 is gelegen in de omstandigheid dat verzoekster in het onderhavige geding geen rechtsmiddel heeft aangewend tegen de besluiten waarbij haar rechten van vruchtgebruik werden geschrapt, terwijl de verzoekers in de zaken waarop de gewezen prejudiciële beslissing betrekking heeft rechtsmiddelen hadden ingesteld tegen de besluiten waarbij hun rechten van vruchtgebruik werden geschrapt.

In de onderhavige zaak heeft verzoekster naar aanleiding van het arrest van het Hof in de gevoegde zaken C-52/16 en C-113/16 [Or. 5] verzocht om herregistratie van haar geschrapte rechten van vruchtgebruik, aangezien het Hof had geoordeeld dat de relevante Hongaarse wettelijke bepalingen in strijd zijn met het Unierecht. Verzoekster heeft na de schrapping van haar rechten van vruchtgebruik ook geen financiële compensatie ontvangen, aangezien daartoe geen wettelijke bepalingen waren vastgesteld.

Vanwege de strijdigheid van de Hongaarse regelgeving met het Unierecht en het ontbreken van financiële compensatie had verzoekster aldus geen andere keuze dan om herregistratie van haar geschrapte rechten van vruchtgebruik te verzoeken.

Verweerder betoogt daarentegen dat de schrapping van de rechten van vruchtgebruik overeenkomstig de destijds geldende wettelijke bepalingen rechtmatig had plaatsgevonden en dat het nog steeds geldende § 108, lid 1, van de wet overgangsmaatregelen aan herregistratie in de weg staat.

4.5. Werking erga omnes en werking in de tijd van prejudiciële beslissingen

Het eerste vraagstuk dat in verband met de prejudiciële vraag rijst betreft de algemeen bindende werking, dat wil zeggen werking erga omnes, van prejudiciële beslissingen.

Het Hof heeft in zijn arrest van 27 maart 1963 in de gevoegde zaken *Da Costa e.a.*, 28/62–30/62, Jurispr. blz. 61, verklaard dat „artikel 177, laatste alinea, de nationale rechterlijke instanties [...] waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hogere voorziening, zonder enige beperking de verplichting oplegt om zich met vragen van uitlegging tot het Hof te wenden zodra zulk een vraag voor hen wordt opgeworpen, doch dat moet worden toegegeven dat het gezag van een door het Hof reeds krachtens artikel 177 gegeven uitlegging deze verplichting van haar grond kan beroven en derhalve van haar inhoud kan ontdoen; dat dit met name het geval is, wanneer de opgeworpen vraag zakelijk gelijk is aan een vraag welke reeds in een gelijksoortig geval voorwerp van een prejudiciële beslissing is geweest”.

In het arrest van 6 oktober 1982 in de zaak Cilfit e.a., 283/81, heeft het Hof, onder verwijzing naar het hierboven aangehaalde oordeel in de zaak Da Costa, vastgesteld dat „de verplichting van artikel 177, derde alinea, zijn absolute karakter ook [kan] verliezen wanneer er al een vaste rechtspraak van het Hof bestaat over het punt waarop het geding betrekking heeft; daarbij is niet van belang, welke de aard was van de procedures die aanleiding tot die rechtspraak hebben gegeven, en evenmin dat de vraagpunten in geschil niet volstrekt identiek zijn”.

In zijn arrest in de zaak Cilfit heeft het Hof ten slotte geoordeeld dat wanneer voor een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep een vraag van gemeenschapsrecht rijst, deze instantie gehouden is de vraag te verwijzen, „tenzij zij heeft vastgesteld dat de opgeworpen vraag niet relevant is of dat de betrokken gemeenschapsbepaling reeds door het Hof is uitgelegd of dat de juiste toepassing van het gemeenschapsrecht zo evident is, dat redelijkerwijze geen ruimte voor twijfel kan bestaan; bij de vraag of zich een dergelijk geval voordoet, moet rekening worden gehouden met de eigen kenmerken van het gemeenschapsrecht, de bijzondere moeilijkheden bij de uitlegging ervan en het gevaar van uiteenlopende rechtspraak binnen de Gemeenschap”.

Wat betreft de werking in de tijd hebben prejudiciële arresten in het algemeen een ex-tunc werking, dat wil zeggen dat zij met terugwerkende kracht van toepassing zijn. Dit betekent dat de uitgelegde inhoud van een Unierechtelijke bepaling vanaf de inwerkingtreding van de bepaling moet worden toegepast. Het Hof heeft in de gevoegde zaken 66/79, 127/79 en 128/79 over de terugwerkende kracht van uitleggingsarresten uiteengezet dat de uitlegging die het Hof geeft van een voorschrift van gemeenschapsrecht, „wanneer daaraan behoefte bestaat, de betekenis en strekking van dat voorschrift [Or. 6] [verklaart en preciseert,] zoals het sedert het tijdstip van zijn inwerkingtreding moet of had moeten worden verstaan en toegepast. Hieruit volgt dat het aldus uitgelegde voorschrift door de rechter ook kan en moet worden toegepast op rechtsbetrekkingen die zijn ontstaan en tot stand gekomen vóór het arrest waarbij op het verzoek om uitlegging is beslist.”

De Legfelsőbb Bíróság (hooggerechtshof Hongarije; thans: Kúria) heeft deze vraagstukken geadresseerd in zijn bestuursrechtelijk beginselarrest nr. 1815/2008 inzake de registratiebelasting. Blijkens de feiten heeft de autoriteit aan de verzoeker in die zaak, diens betoog dat het Hof had geoordeeld dat de hoogte van de Hongaarse registratiebelasting in strijd is met het Unierecht ten spijt, registratiebelasting opgelegd. De rechter in eerste aanleg heeft het beroep van de verzoeker verworpen, aangezien de verweerder overeenkomstig de ten tijde van de administratieve procedure geldende wettelijke bepalingen had gehandeld.

De Legfelsőbb Bíróság heeft geoordeeld dat Hongaarse rechterlijke instanties de rechtspraak van het Hof niet naast zich kunnen neerleggen. Het Hof heeft een aantal beginselarresten gewezen over de verhouding tussen het Unierecht en het

nationale recht, waarnaar verzoekster in haar cassatieberoep had verwezen en waarvan de belangrijkste door de Legfelsőbb Bíróság in zijn arrest zijn genoemd.

De Legfelsőbb Bíróság zette uiteen dat de overweging van de rechter in eerste aanleg dat de verweerder tot zijn besluit was gekomen overeenkomstig de ten tijde van het nemen ervan geldende regelgeving, de vraag naar de bindende werking en de werking in tijd van het Unierecht en de arresten van het Hof doet rijzen. De literatuur is niet eensgezind over de bindende werking (werking erga omnes) van prejudiciële beslissingen, aangezien het Hof zich ook niet volledig eenduidig over dit punt heeft uitgesproken. Uit de rechtspraak van het Hof kan evenwel worden afgeleid dat deze een voor iedereen verplichte, bindende werking heeft. Deze benadering werd door het Hof bevestigd in zijn arresten in de zaken 28/62–30/62 (Da Costa) en C-283/81 (CILFIT) en komt erop neer dat prejudiciële beslissingen een zodanig normatieve werking hebben dat zij ook voor andere zaken rechtsgevolgen teweegbrengen. Wanneer de opgeworpen vraag zakelijk gelijk is aan een vraag welke reeds in een gelijksoortig geval voorwerp van een prejudiciële beslissing is geweest, kan zulks in voorkomend geval de verplichting om een vraag aan het Hof voor te leggen van haar grond beroven en van haar inhoud ontdoen. Bovenstaande overwegingen zijn relevant, aangezien het Hof reeds twee arresten heeft gewezen over de verenigbaarheid van de Hongaarse registratiebelasting met het Unierecht (C-290/05 en C-333/05).

Aangaande de werking in de tijd heeft de Legfelsőbb Bíróság erop gewezen dat het Hof op de datum van de uitspraak in eerste aanleg reeds arrest had gewezen in een zaak betreffende de Hongaarse registratiebelasting, zodat aan de inhoud daarvan niet kon worden voorbijgegaan op grond dat dat arrest op de datum van het besluit van de verweerder nog niet bestond.

Overeenkomstig het door het Hof uiteengezette rechtsbeginsel had de verweerder immers bij de uitlegging van de verhouding tussen de Hongaarse registratiebelasting en het Unierecht zelf rekening moeten houden met de uiteenzetting van het Hof in arrest C-290/05. Gelet op de werking ex tunc was het besluit van de verweerder ook overeenkomstig de ten tijde van het nemen ervan geldende wettelijke bepalingen onwettig, aangezien een deel ervan (de hoogte van de registratiebelasting) strijdig was met het Unierecht.

Bijgevolg had de rechter in eerste aanleg eveneens rekening te houden met de uiteenzetting van het Hof in zaak C-290/05 en had hij deze evenmin buiten beschouwing mogen laten op grond dat de verzoeker de mogelijkheid had om het belastingverschil later in een afzonderlijke procedure terug te vorderen.

4.6. Vragen in verband met het onderhavige geding

Gedurende de aan het onderhavige geding ten grondslag liggende procedure waren verweerder en het lagere administratief orgaan op de hoogte van de inhoud van het arrest van het Hof in de gevoegde zaken C-52/16 en C-113/16, waarin is bepaald dat § 108, lid 1, van de wet overgangsmatregelen in strijd is met het

Unierecht. In tegenstelling tot de bovenbedoelde, bij de Legfelsőbb Bíróság aanhangige procedure was de prejudiciële beslissing waarin is bepaald dat de toepasselijke nationale wettelijke bepaling in strijd is met het Unierecht, reeds ten tijde van de administratieve procedure [Or. 7] bekend.

Het vraagstuk van de afwijkende feiten rijst. Blijkens de aan de gevoegde zaken C-52/16 en C-113/16 ten grondslag liggende feiten hebben de verzoekers in die zaken namelijk beroep bij de rechter ingesteld tegen de besluiten waarbij hun rechten van vruchtgebruik en van gebruik werden geschrapt. De aan het onderhavige geding ten grondslag liggende feiten zijn echter in die zin afwijkend dat verzoekster geen rechtsmiddel heeft ingediend tegen de besluiten waarbij haar rechten van vruchtgebruik werden geschrapt, maar na het arrest van het Hof in de gevoegde zaken C-52/16 en C-113/16 heeft verzocht om herregistratie van haar rechten van vruchtgebruik op grond dat § 108, lid 1, van de wet overgangsmatregelen in strijd is met het Unierecht. Verweerder heeft het verzoek van verzoekster afgewezen.

Volgens het arrest Da Costa geldt ook voor de nationale rechter in de hoogste instantie geen absolute verplichting om een prejudiciële procedure in te leiden wanneer het gezag van een door het Hof reeds krachtens artikel 177 [EEG-Verdrag (thans artikel 267 VWEU)] gegeven uitlegging deze verplichting van haar grond kan beroven; dit is met name het geval wanneer de opgeworpen vraag zakelijk gelijk is aan een vraag welke reeds in een gelijksoortig geval voorwerp van een prejudiciële beslissing is geweest.

Op grond van het arrest in de zaak Cilfit kan het hierboven beschreven gevolg worden teweeggebracht wanneer er al een vaste rechtspraak van het Hof bestaat over het punt waarop het geding betrekking heeft; daarbij is niet van belang, welke de aard was van de procedures die aanleiding tot die rechtspraak hebben gegeven, en evenmin dat de vraagpunten in geschil niet volstrekt identiek zijn.

Op grond van de hierboven beschreven richtinggevende arresten van het Hof is het antwoord denkbaar dat een prejudiciële beslissing in een specifieke zaak gebruikt kan worden in een bij de nationale rechter later aanhangige procedure, ook indien de opgeworpen vraag niet volstrekt identiek is aan de vroeger gestelde vraag of wanneer de twee vragen slechts in grote lijnen identiek zijn.

Voor de onderhavige zaak is relevant dat het Hof in zijn arrest in de gevoegde zaken C-52/16 en C-113/16 ondubbelzinnig heeft geoordeeld dat § 108, lid 1, van de wet overgangsmatregelen, waarnaar verweerder verwijst, in strijd is met het Unierecht. De verwijzende rechter meent dat dit oordeel ook voor de huidige zaak opgaat. De voorgelegde vraag heeft dan ook geen betrekking op dit punt, maar op de vraag of de nationale rechter een nationale wettelijke regeling, waarover het Hof in een eerdere beslissing reeds heeft geoordeeld dat deze in strijd is met het Unierecht, opzij kan zetten indien de feiten niet volstrekt identiek zijn. Met andere woorden: de feiten van de twee zaken zijn verschillend, de toepasselijke wettelijke regeling is echter identiek.

Ook zou de vraag kunnen worden gesteld of de verwijzende rechter de met het Unierecht strijdige bepaling van § 108, lid 1, van de wet overgangsmaatregelen opzij kan zetten en verweerder ertoe kan verplichten het verzoek tot herregistratie van verzoekster te behandelen, waarbij verweerder de intussen in werking getreden bepalingen van § 108, leden 4 en 5, van de wet overgangsmaatregelen kan toepassen.

[OMISSIS] [Or. 8]

[OMISSIS] [nationale procesrechtelijke elementen]

Győr, 6 maart 2020

[OMISSIS] [ondertekeningen]

WERKDOCUMENT